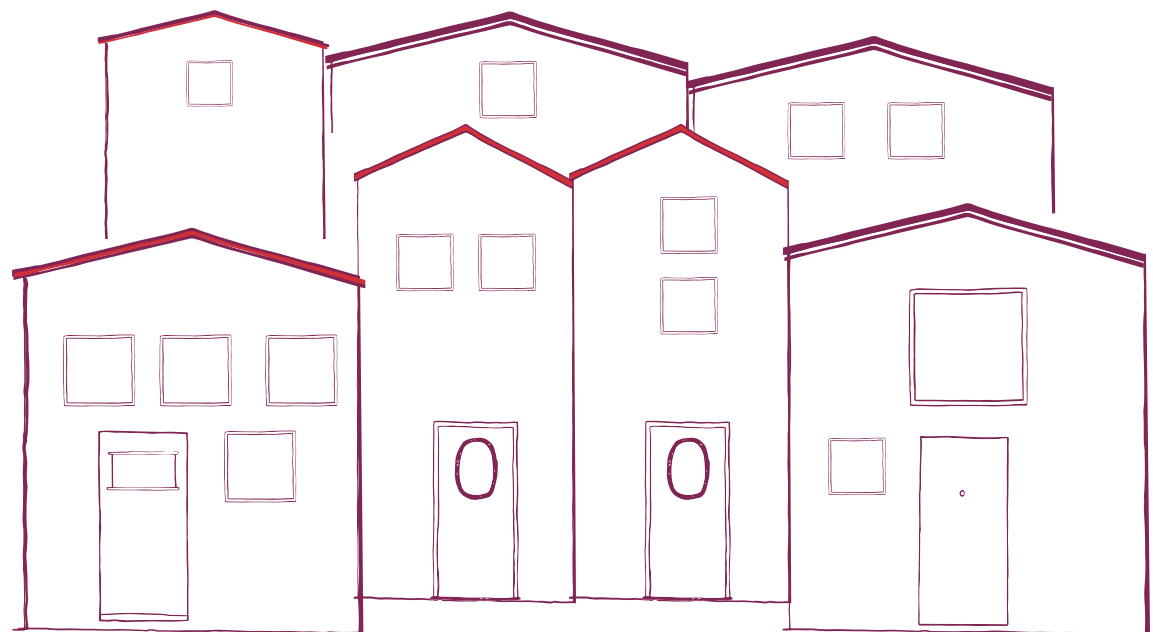

MAAK HET

VERHALEN, OPVATTINGEN EN UITSPRAKEN VAN

MAAK HET TOUW LOS

Bijna iedereen heeft wel eens gehoord van de wijk Kanaleneiland in Utrecht. Weinig mensen weten echter wat de bewoners van Kanaleneiland, het voormalige Rozeneiland, bezighoudt en hoe zij denken over onderwerpen als opvoeden, partnerkeuze, straatcultuur en dergelijke.

In dit boekje zijn die verhalen wel te lezen. Jongeren en ouders van Marokkaanse, Turkse, Surinaamse en Antilliaanse afkomst (meestal niet uit dezelfde gezinnen) spraken in aparte bijeenkomsten over opvoeden en alles wat daar mee samenhangt. Ze onderzochten waar ze gewoonlijk wel over praten en de onderwerpen die eigenlijk nooit aan bod komen. Daarna was er de ontmoeting. Een moment waar naar met nieuwsgierigheid, maar ook met wantrouwen werd uitgekeken. Willen de ouders wel naar ons luisteren? Zouden de jongeren ons wel begrijpen?

Dit alles heeft tot dit indringende boekje geleid, dat van twee kanten te lezen is.

Dus maak het touw los! Als je vanaf de linkerkant begint te lezen kom je via de verhalen van de jongeren bij de gezamenlijke gesprekken uit. Begin je rechts te lezen dan volg je de gesprekken van de ouders (moeders) en kom je via die lijn in het gezamenlijke deel.

Wil je op de verhalen reageren? Neem dan contact op met de stichting BMP, die het initiatief nam tot het project Jong gedaan - Oud geleerd.

COLOFON

Het experiment Jong gedaan - Oud geleerd is onderdeel van het project Opvoeden is een gesprek en is uitgevoerd door de stichting Bevordering Maatschappelijke Participatie (BMP) in samenwerking met JOU, jongerenwerk Utrecht en stichting Drie Generatie Centrum.

Het experiment werd gefinancierd door:

DEZE PUBLICATIE IS GEMAAKT DOOR:

Dilek Karaağaçlı
Frank von Meijenfeldt
Saskia Moerbeek (eindredactie)
Rozemarijn Tromp en Martijn Wolf
(illustraties & vormgeving, rozewolf.nl)

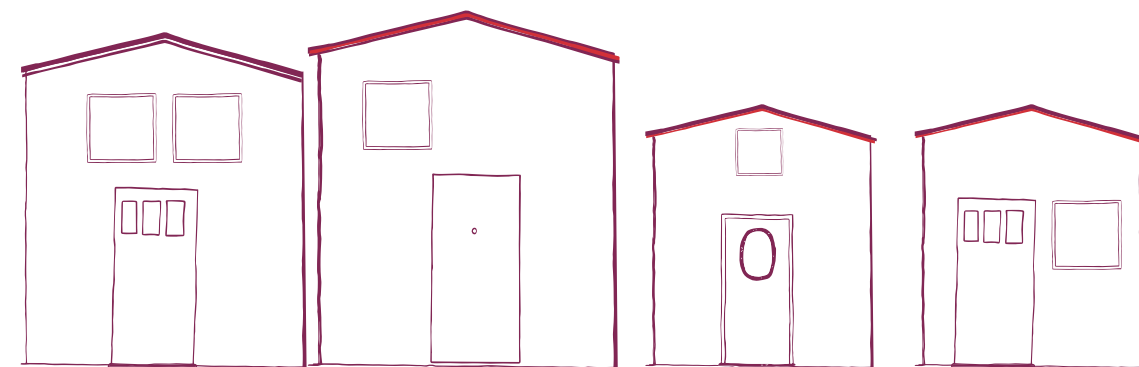

EEN UITGAVE VAN:

Stichting Bevordering Maatschappelijke Participatie
Willem de Zwijgerlaan 350 B/2
1055RD Amsterdam
info@stichtingbmp.nl
020-4282728

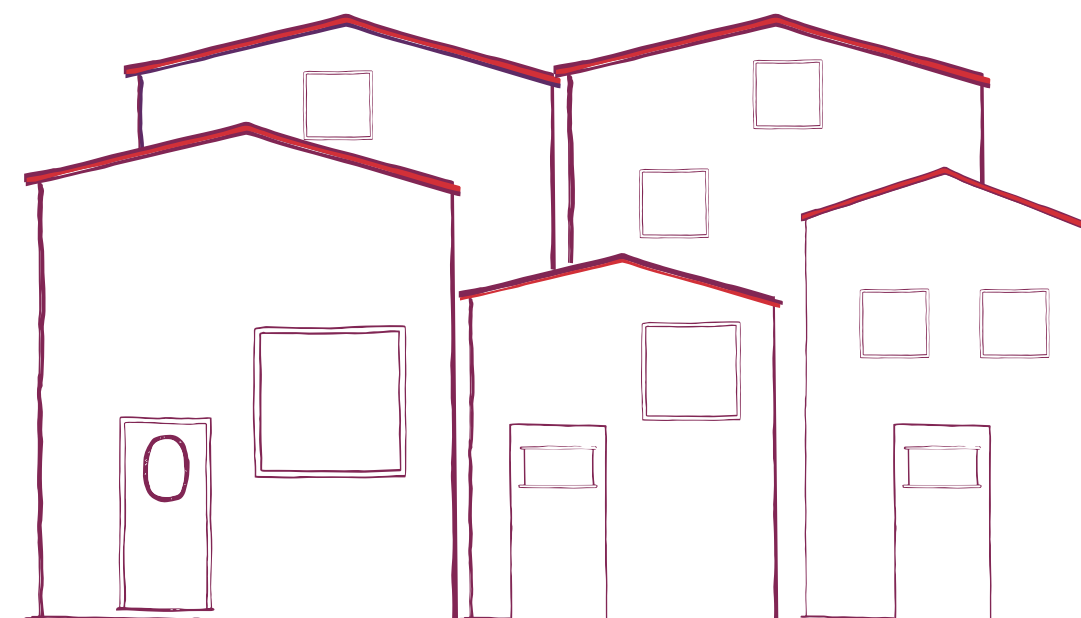

© oktober 2012, Stichting BMP

TOUW LOS

JONGEREN EN OUDERS UIT KANALENEILAND

INTRO

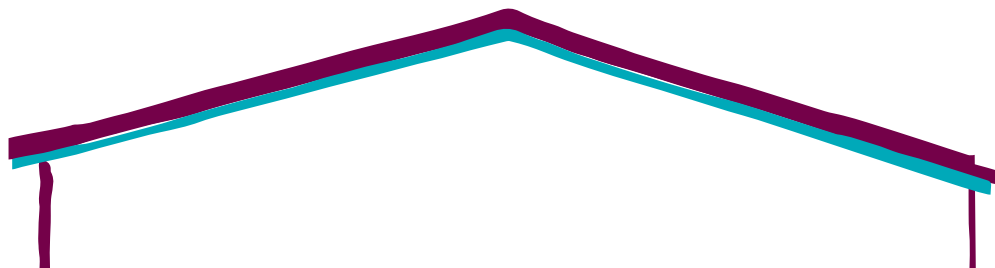
Dit boekje bevat verhalen over opvoeden uit de Utrechtse wijk Kanaleneiland. Een wijk waar mensen uit verschillende culturen naast elkaar leven, eten en kinderen grootbrengen. Ieder huis geeft een ander doorkijkje in de ervaringen van ouders én jongeren.

De verhalen van de jongeren die hebben meegedaan aan het project Jong gedaan - Oud geleerd (circa veertig deelnemers) laten zien dat ze veel van de waarden en normen van hun ouders overnemen. Soms zelfs meer dan hun ouders lief is. Maar ze maken ook duidelijk dat jongeren die waarden en normen aanpassen aan de tijd waarin ze leven.

Tijdens de ontmoeting van jongeren en ouders komen thema's aan bod waar normaal niet over gesproken wordt.

En zoals dat gaat met een goed gesprek... Het is nog niet af. Ouders en jongeren willen verder en hebben om te beginnen een aantal slogans bedacht om anderen aan het denken te zetten. Deze slogans worden van de daken geschreeuwd.

"MEISJES MOGEN MINDER"

“Meisjes mogen minder omdat ze lastig gevallen worden door jongens, ze worden daardoor van huis uit logischerwijs beschermd opgevoed en hebben daarom minder vrijheid”, zegt een jongen uit de groep. “En als meisje weet je dat, zo is het gewoon”, vult één van de meisjes aan.

De wijk Kanaleneiland kent zijn eigen omgangscultuur op straat, vertellen de meisjes. Die wordt voornamelijk bepaald door de jongens. Als meisje kan je met de jongens eigenlijk geen fatsoenlijk gesprek voeren. Omdat jongens nooit serieus zijn, maar ook omdat je, als je als meisje met een jongen praat, al bij voorbaat op zoek bent naar “iets”. “De jongens bepalen onze vrijheid door ons in te delen in goed of slecht. In het ergste geval ben je een “katvanger”, dat is het laatste wat je als meisje genoemd wil worden.”

Angst voor een slechte reputatie in de wijk zorgt dat de meisjes zich laten beperken in hun vrijheid op straat, maar ook thuis. Klok-slag acht, voor het donker, moet je binnen zijn, want daarna zijn er

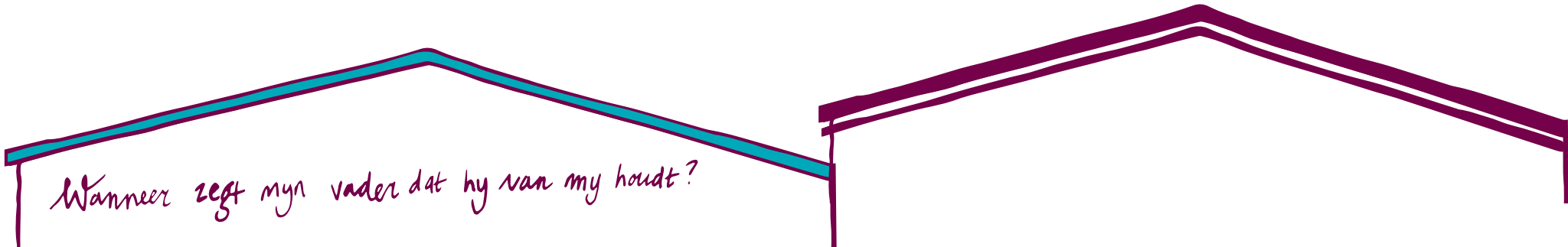
alleen nog slechte mensen op straat. Om in de avond naar buiten te kunnen moet je goede argumenten hebben. Een meisje zegt: “Hoe moet je naar buiten als er drie personen voor de deur staan die je vragen wat je gaat doen en je eerst in drievoud een formulier moet invullen met goede redenen waarom je op dat tijdstip naar buiten zou moeten?” Om te vervolgen met: “Ik hoef ook niet naar buiten, op dat tijdstip is het gevaarlijk en heb ik er niks te zoeken, er is recentelijk nog een meisje in het kanaal gevonden.”

De houding van ouders, broers en omgeving maakt het voor de meisjes moeilijk om toestemming te vragen om 's avonds iets te gaan doen. Ze weten toch al dat het niet mag. De meisjes vinden dat jongens het makkelijker hebben: “jongens zijn vrijer”.

Als ze wel op straat zijn, “gewoon overdag”, zorgen de meisjes ervoor dat ze niet de aandacht van de jongens trekken, “niet giechelen en je niet teveel opdoffen, dat is de regel in Kanaleneiland”. De jongens bevestigen dat dit de beste houding is, maar voelen dat het ergens niet klopt. Zelf willen ze helemaal geen bedreiging voor de meisjes zijn.

Wie bepaalt nou werkelijk je vrijheid als meisje in Kanaleneiland: je ouders, de jongens op straat, de gevaren van de wijk Kanaleneiland of toch je cultuur? Opvallend is dat de meisjes het allemaal maar accepteren, of zijn er toch uitwegen ...?

De jongens vinden het vrij gewoon dat het zo gaat. Dat is nu eenmaal de cultuur van de straat. Maar ze beseffen ook dat het anders kan. Alleen hoe verander je een straatcultuur?

Wanneer zegt mijn vader dat hij van mij houdt?

LIEGEN ALS GUNST AAN JE OUDERS

“Je moet eigenlijk altijd liegen, dat hoort erbij”, zegt een meisje. Het liegen, of de waarheid niet vertellen of verdraaien dient om de bezorgdheid bij de ouders weg te nemen. Ze zijn opgevoed met de boodschap dat ze niet mogen liegen. Dat ze het toch doen, zien de jongeren vooral als een gunst aan hun ouders.

“Als je iets wil gaan doen moet je standaard liegen tegen je ouders, omdat je anders niet van huis kunt blijven. Je liegt over waar je bent of waar je naar toe gaat, wat je doet of wat je gaat doen en met wie, dus met welke vrienden.” “Je raakt gewend aan het liegen om ze een gerust gevoel te geven, maar het is wel belangrijk dat één iemand thuis weet waar je echt bent. Bijvoorbeeld je zus, die vertel je wel altijd de waarheid.”

De jongeren geven aan dat wanneer ze op het moment zelf vertellen wat ze echt gaan doen of aan het doen zijn, ze een hele discussie met hun ouders krijgen.

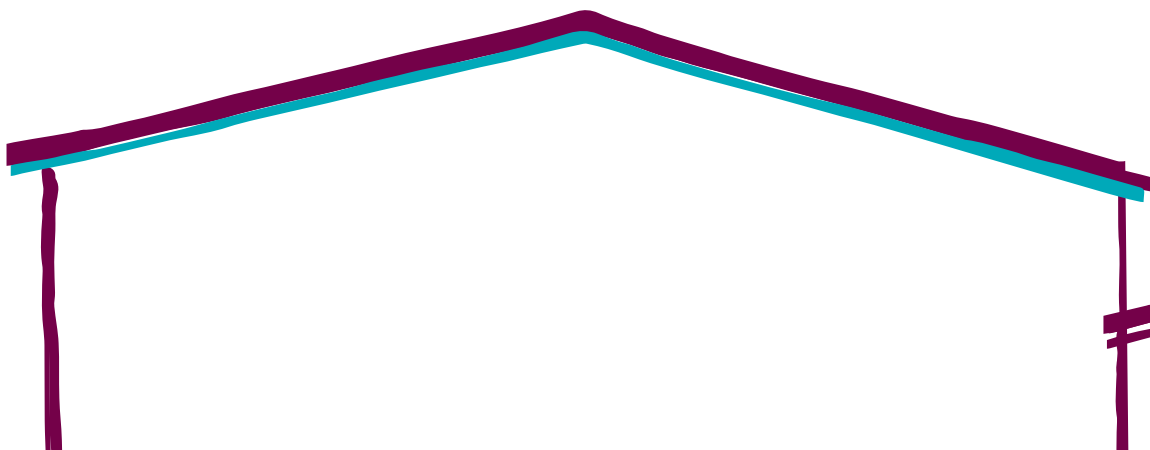
De ouders zijn snel bezorgd en treden te beschermend op, ze bellen vaak met de vraag: “waar ben je, hoe laat kom je thuis?”

“Als je achteraf vertelt dat je bijvoorbeeld met vriendinnen naar een andere stad bent geweest en ook weer goed thuis bent gekomen hoef je die hele discussie niet meer te voeren, want dan zien ze dat er niks ergs met je is gebeurd.” Met het vooraf liegen en achteraf de waarheid vertellen rekken de jongeren de grenzen of de beperkingen die hun ouders hun opleggen op. Aan de andere kant vinden de jongeren het behouden van vertrouwen van hun ouders ook erg belangrijk, dat moet je niet schenden. Ze weten waar de grens ligt, waarover ze kunnen liegen en waarover ze absoluut eerlijk moeten zijn, om geen wantrouwen te creëren. Natuurlijk zijn er verschillen per gezin en ook afkomst maakt uit. Maar het patroon is voor de meeste jongeren toch heel herkenbaar.

Wanneer ben je niet eerlijk? Als je liegt of niet de waarheid vertelt? En is het afhankelijk van waarover je liegt? En als je vindt dat je iemand er een gunst mee doet om de bezorgdheid weg te nemen en jij zelf er ook nog plezier aan hebt. Hoe erg is liegen dan nog?

En zou het anders zijn als ouders meer vertrouwen gaven en minder bezorgd waren. Zouden de jongeren dan minder liegen?

“21” EEN MOOIE LEEFTIJD OM TE TROUWEN

“Vlinders in je buik”, gevoelens voor het andere geslacht, voor zowel de jongens als de meisjes is dit niet iets wat je met je ouders deelt, tenminste niet tot het pas serieus is. “Op je 17e kan je niet al te serieus over verliefdheid spreken met je moeder, want dan krijg je meteen een blik van, verliefd op je 17e... wat ben jij van plan?” De meisjes geven aan dat ze pas serieus over hun gevoelens spreken als het een jongen is met wie ze ook willen trouwen. “Dat is in de verlofingsperiode, die gaat in vanaf het moment dat de ouders van de jongen je hand zijn komen vragen en de ouders ook officieel kennis met elkaar hebben gemaakt. En een mooie leeftijd om te trouwen is 21!”

De jongens in de groep weten goed te vertellen welke factoren bepalen of je als man klaar bent voor het huwelijk. Eerst moet je geld hebben en vervolgens een huis en een auto. Dat is belangrijker dan leeftijd. Je moet een vrouw natuurlijk wel kunnen onderhouden.

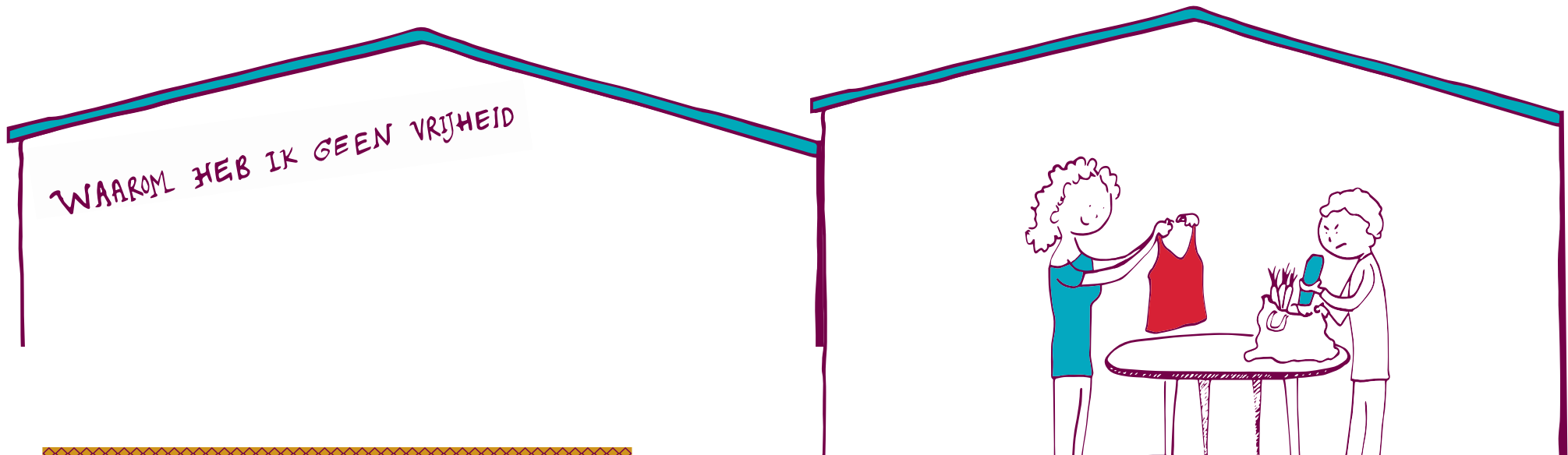
Bij zowel de jongens als de meisjes spelen de ouders een belangrijke rol in de partnerkeuze. “Je mag dan wel zelf kiezen, maar je ouders kunnen heel goed zien of iemand wel of niet bij je past.”

Het moment vanaf de ontmoeting van de partner tot aan de verdeling van huishoudelijke taken in het huwelijk, daar hebben de jongeren een duidelijk beeld over. Daarbij refereren ze vaak aan hoe het hoort en hoe het in hun cultuur gaat. Enige discussie ontstaat wanneer bij de jongeren van Marokkaanse afkomst de bruidsschat aan de orde komt. “Die is echt geen € 6000,- hoor, nee bij ons is dat € 8000,- en het kan wel oplopen tot € 10.000,-.”

De familie geeft wel adviezen, maar het meisje en de jongen beslissen uiteindelijk samen wat de jongen moet betalen. Dat is de consequentie van het zelf kiezen van je partner. Als je als meisje erg verliefd bent op een jongen die helaas nog niet zo’n dikke portemonnee heeft dan moet je het met een kleine bruidsschat doen, “dikke pech”.

De beelden van de jongeren over het huwelijk lijken vastomlijnd. Traditie in een nieuwe fase. Een enkele jongere kiest voor een partner buiten de eigen groep. Dat aan de orde stellen vergt veel voorbereiding en tact. Hoe zien de ouders dat eigenlijk?

DE VROUW WERKT VOOR PRACHT EN PRAAL

De vaders en moeders van de jongeren hebben verschillende rollen, daar is geen twijfel over. De moeder kookt, zorgt voor de kinderen, toont begrip en biedt troost. En de vader, tja wat doet hij eigenlijk? Hij werkt voor de kost en haalt je met de auto ergens op of brengt je af en toe ergens naartoe. Maar het kind beschermen doen ze allebei. Een jongen vertelt dat zijn vader voornamelijk buitenshuis optreedt als beschermer van het gezin en de moeder binnenshuis ervoor zorgt dat je je niet stoot of geen ruzie maakt met je broer. Eigenlijk is de moeder binnenshuis de baas.

Maar hoe willen ze het zelf later doen? Zullen ze dezelfde rollen als hun vaders en moeders op zich nemen? De meisjes zeggen dat het anders is omdat ze een opleiding hebben gevolgd. Daarom willen ze wel gaan werken. Maar het geld dat ze daarmee verdienen is niet bestemd voor de vaste lasten. Die blijven de verantwoordelijkheid van de man. “De man hoort te werken voor de kost, de vrouw voor pracht en praal.” Als vrouw moet je natuurlijk wel je mooie spullen

kunnen bekostigen. De man moet ervoor zorgen dat de boodschappen gedaan worden en de rekeningen op tijd worden betaald.

Het grootste verschil met hun moeders is dus dat het belangrijk is om als vrouw ook te werken. Daarnaast vinden de meiden dat de mannen ook moeten meehelpen in het huishouden als de vrouw werkt. De jongens zijn het hier theoretisch wel mee eens. Maar of ze nou willen leren om rijst te koken? De jongeren zien dat sommige stellen er van te voren goed over praten, maar dat er op den duur weinig van de taakverdeling terecht komt.

De meisjes vinden taakverdeling in het huishouden belangrijker dan jongens. Maar de jongens willen toch wel meer betrokken zijn bij hun kinderen. Stel je voor dat je binnenshuis net zo weinig te zeggen hebt als je vader... Hoe behoud je je mannelijkheid en ben je toch ook van betekenis voor je kinderen en je vrouw?

weet je wat myn hobby's zyn mama?

MAAR HOE ZIT DAT NOU EIGENLIJK BIJ JULLIE “HOLLANDERS”?

Tijdens de gesprekken blijkt dat de jongeren zo hun vooroordelen hebben over hoe Nederlandse ouders het doen in de opvoeding. “Die sturen hun kinderen toch het huis uit als ze 18 jaar zijn of de kinderen moeten opeens vanaf hun 18e geld aan hun ouders betalen omdat ze nog thuis wonen?” Daar moeten ze wel om lachen.

Je hebt in Kanaleneiland “wij” en “zij de Hollanders”. Die kennen ze alleen van veraf. Mannen die als vrouw achter het aanrecht staan om het avondmaal klaar te maken of achter de kinderwagen lopen, “haha, dat zou mijn vader echt nooit doen”. “Je dochter tot laat middernacht op straat, dat is toch raar?” “Wat vind jij als Hollandse vader daar nou van?” vragen ze aan de Hollandse gespreksleider. En praten Hollanders wel met hun kinderen over seks dan? Veel vragen ...heel veel vragen en nieuwsgierigheid.

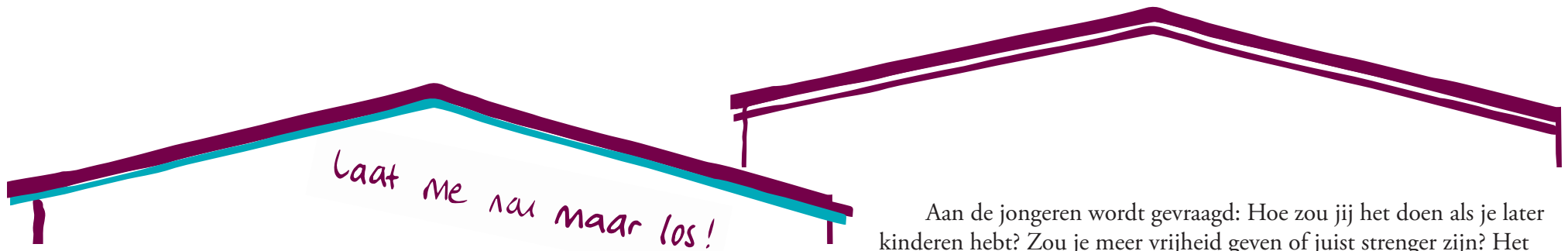
Doordat de contacten met de “Hollanders” beperkt blijven tot de school, hebben de jongeren het idee dat de gewone Hollander niks zou begrijpen van hun gewoontes. Dit blijkt uit een animatie-filmpje dat ze hebben gemaakt. Hierin wordt een moslimmeisje uitgebeeld dat uitgenodigd is om te komen eten bij haar Nederlandse vriendin. Het meisje krijgt een bord voorgeschild met een stuk varkensvlees maar moet dus uitleggen dat ze geen varkensvlees mag eten. Door de vader wordt ze streng gewezen op de regel “eten wat de pot schaft”. Dit filmpje is niet gebaseerd op eigen ervaringen. Het is vooral bedoeld om de ouders te laten zien waar ze als kind tegenaan lopen als ze in contact komen met Hollanders.

Bij de slotpresentatie waar moeders en jongeren laten zien waar ze het over gehad hebben, komt de nieuwsgierigheid naar hoe het er bij “autochtone” gezinnen aan toe gaat duidelijk naar voren. Aan de aanwezige “Hollandse” ouders wordt gevraagd of zij ook verschil maken tussen jongens en meisjes, of worden die gelijk behandeld?

Kanaleneiland is soms echt een eiland met daarbinnen nog meer eilandjes. “Maak het touw los” zegt het gedicht dat moeder en dochter tijdens de slotpresentatie voordragen. De vraag is wie de knoop heeft gemaakt en wie hem los krijgt.

“OUDERS EN JONGEREN IN GESPREK: WAAR GAAT HET OVER?”

STRENG OPVOEDEN OF JUIST MEER VRIJHEID GEVEN?

In de eerste gezamenlijk bijeenkomst van jongeren en ouders, wordt een lijn op de grond getrokken. Aan de ene kant staat “vrijheid”, aan de andere kant “streng”. Aan de moeders wordt gevraagd: Wie ben jij als opvoeder? Op welk punt van de lijn ga je staan? De vraag aan de jongeren is: Hoe wordt jij opgevoed? Waar op de lijn sta jij dan? De jongeren staan vooral aan de strenge kant.

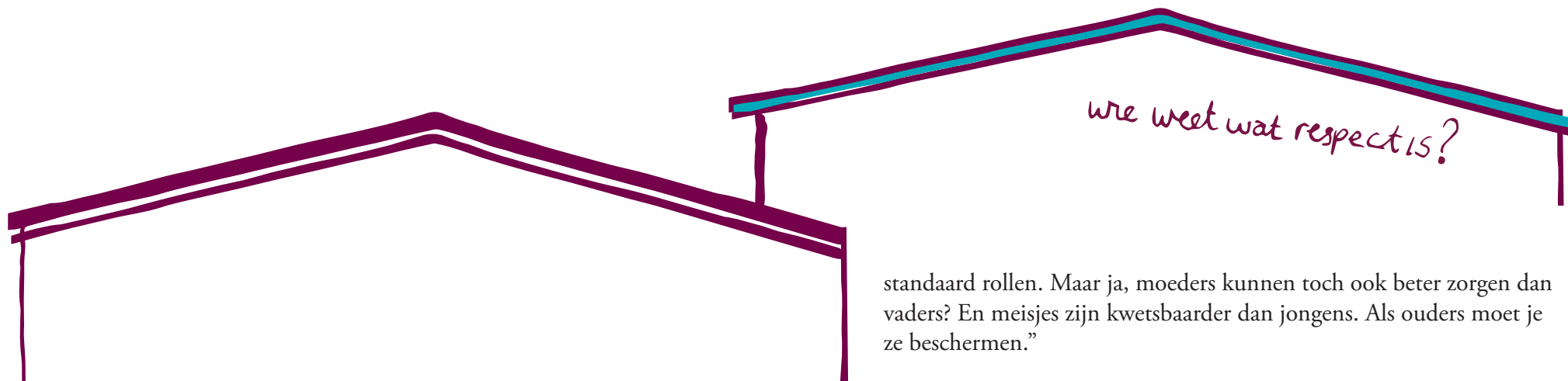
Bij de moeders zijn de verschillen groter. Een deel staat aan de strenge kant. Waarbij een paar echt op het uiterste puntje van streng staan. Maar er is ook een aantal dat helemaal aan de andere kant staat, bovenop het woord vrijheid. Vraag aan deze moeders is: Waarom kies je voor vrijheid in de opvoeding? “Ik wil het echt anders doen dan mijn ouders, mijn kinderen meer vrijheid geven dan ik zelf gekend heb”, is het antwoord. Dat is niet altijd even gemakkelijk. Met het ouder worden van de kinderen groeien ook de gevaren. Hoe vrij kan je ze dan laten? “Ook al wil je het nog zo graag, in de praktijk wordt het steeds moeilijker die vrijheid te geven.”

Aan de jongeren wordt gevraagd: Hoe zou jij het doen als je later kinderen hebt? Zou je meer vrijheid geven of juist strenger zijn? Het is opvallend dat de jongeren na wat geroezemoes, op dezelfde plek op de lijn blijven staan. Niemand verandert van positie. Ze zouden de opvoeding hetzelfde doen als hun ouders Dat is voor de ouders een opsteker. Ze doen het kennelijk zo slecht nog niet. De jongeren lichten het ook toe: “Het is goed dat er regels zijn. Als je als ouder niet streng bent gaat het fout. Dan krijg je alleen maar verwende kinderen.”

Als het gesprek verder gaat wordt duidelijk dat de jongeren toch wel denken dat ze het op bepaalde punten anders zullen doen dan hun ouders. “Je opvoeding moet wel passen bij deze tijd van mobieltjes en internet. Ik zou nooit een mobieltje afpakken, zoals mijn moeder wel doet.” De moeders knikken. Elke tijd vraagt zijn eigen manieren van opvoeden.

Voor de jongeren is opvoeden ook iets wat je samen doet met je partner. Je moet er over praten hoe je dingen aanpakt. Hoewel er in het denken van de jongeren en dan met name bij de jongens, zeker verschillen zijn tussen de taken van mannen en vrouwen, weten ze dat je dit soort dingen niet onbesproken moet laten.

Ouders en jongeren op Kanaleiland zien veel gevaren in de buitenwereld. Een strenge opvoeding beschermt tegen slechte invloeden is het idee. Sommigen willen wel meer vrijheid geven, maar hoe zorg je dan dat je kind veilig opgroeit en weet wat het wel en niet kan doen?

ouders moeten de jongens opvoeden

Dochter: “Waarom maak je voor m’n broer wel eten klaar als hij thuis komt?” Moeder: “Hij is een jongen.”

Met deze korte dialoog maken de jongeren in een animatie-filmpje duidelijk hoe het voelt als je als meisje door je ouders anders behandeld wordt. In dit voorbeeld is het nog simpel. Het gaat over eten klaarmaken, maar de jongeren zeggen dat het op alle terreinen speelt. Je kamer opruimen, op tijd thuiskomen, ’s avonds de straat op, bij een vriendin op bezoek gaan, helpen in de huishouding. Vooral het feit dat meisjes minder mogen dan jongens, steekt. Het is allemaal zo vanzelfsprekend en onbespreekbaar.

De moeders hebben hier met elkaar al over gesproken en geven toe dat zij, hoewel ze het niet willen, toch verschil maken. “Ik vraag mijn zoon nooit om even te helpen bij het koken.” “Onze zonen zijn de vaders van de toekomst, dat realiseren we ons misschien niet voldoende”, zegt een moeder. “Misschien houden we teveel vast aan onze

we weten wat respect is?

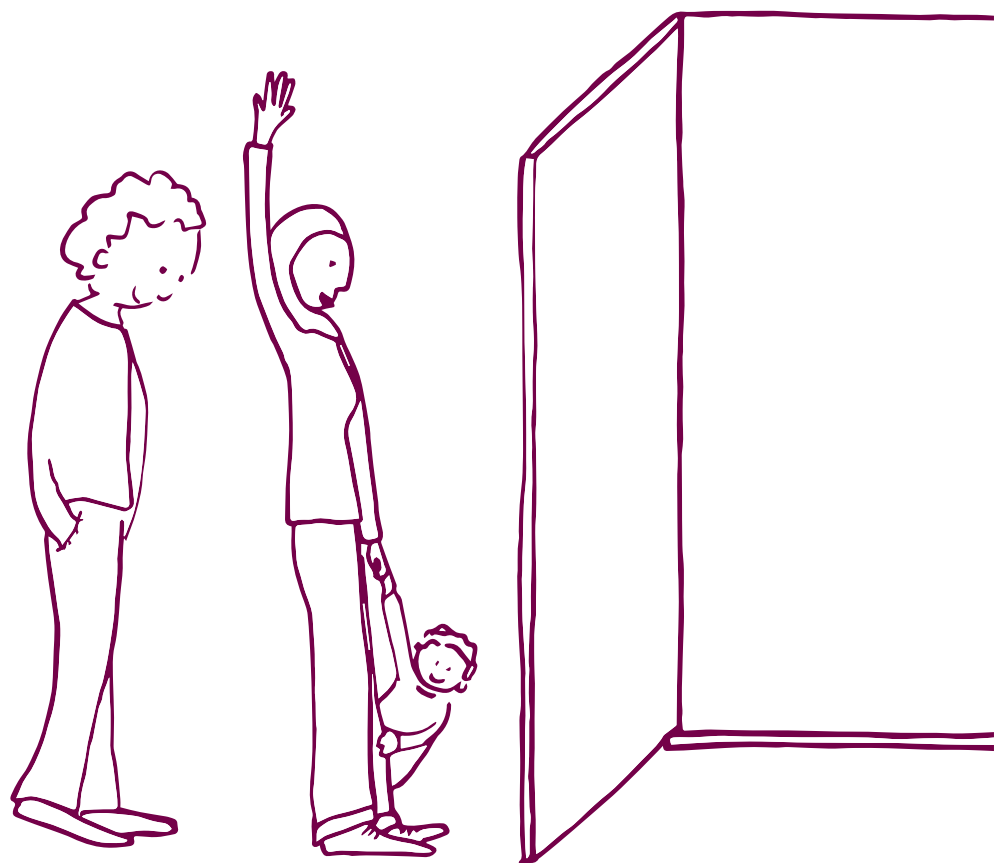
standaard rollen. Maar ja, moeders kunnen toch ook beter zorgen dan vaders? En meisjes zijn kwetsbaarder dan jongens. Als ouders moet je ze beschermen.”

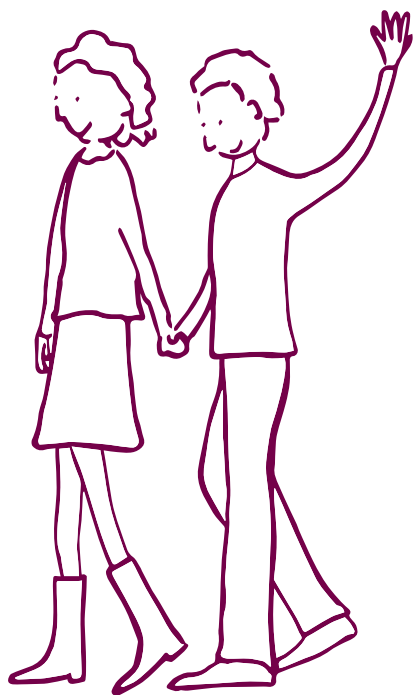
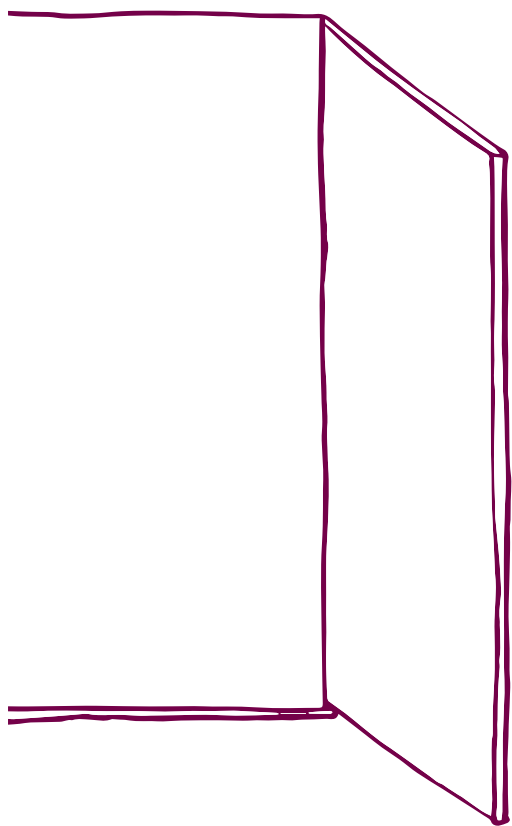
“Maar dat geldt toch vooral buitenshuis? In huis zou het voor jongens en meisjes hetzelfde moeten zijn”, zeggen de meisjes. Dat stemt de moeders tot nog meer nadenken. Ja ze zouden het best anders kunnen doen.

Een jongen zegt: “Wij ervaren op een andere manier hetzelfde. Als wij op straat zijn, denken onze ouders meteen het ergste. Alsof wij meteen aan de drank of de drugs raken. Het is niet leuk elke keer gecontroleerd te worden door je vader als je thuis komt. Het gaat om vertrouwen dat je van je ouders verwacht.”

En de jongens die het buitenhuis zo onveilig maken voor de meisjes? Daar zijn zowel meisjes als jongens het nu toch wel over eens: “Juist die zou je als ouders moeten aanpakken.” Dus niet zo streng voor de meisjes zijn, alsof zij er schuldig aan zijn dat die jongens steeds brutaler en respectlozer worden, maar de jongens zo opvoeden dat ze zich anders tegenover meisjes gaan gedragen. “En dat begint al als de jongens klein zijn zegt een jongen van in de twintig.”

Ouders zijn bezorgd over de kwetsbaarheid en de eer van de meisjes. Maar het zijn de jongens die vaak de bedreiging daarvoor vormen. Is dat een gevolg van vaste rolpatronen? Of heeft het alleen met de straatcultuur te maken? En wat is de rol van de vaders bij de opvoeding van hun zonen? Wat vinden zij belangrijk als het om rolpatronen gaat?

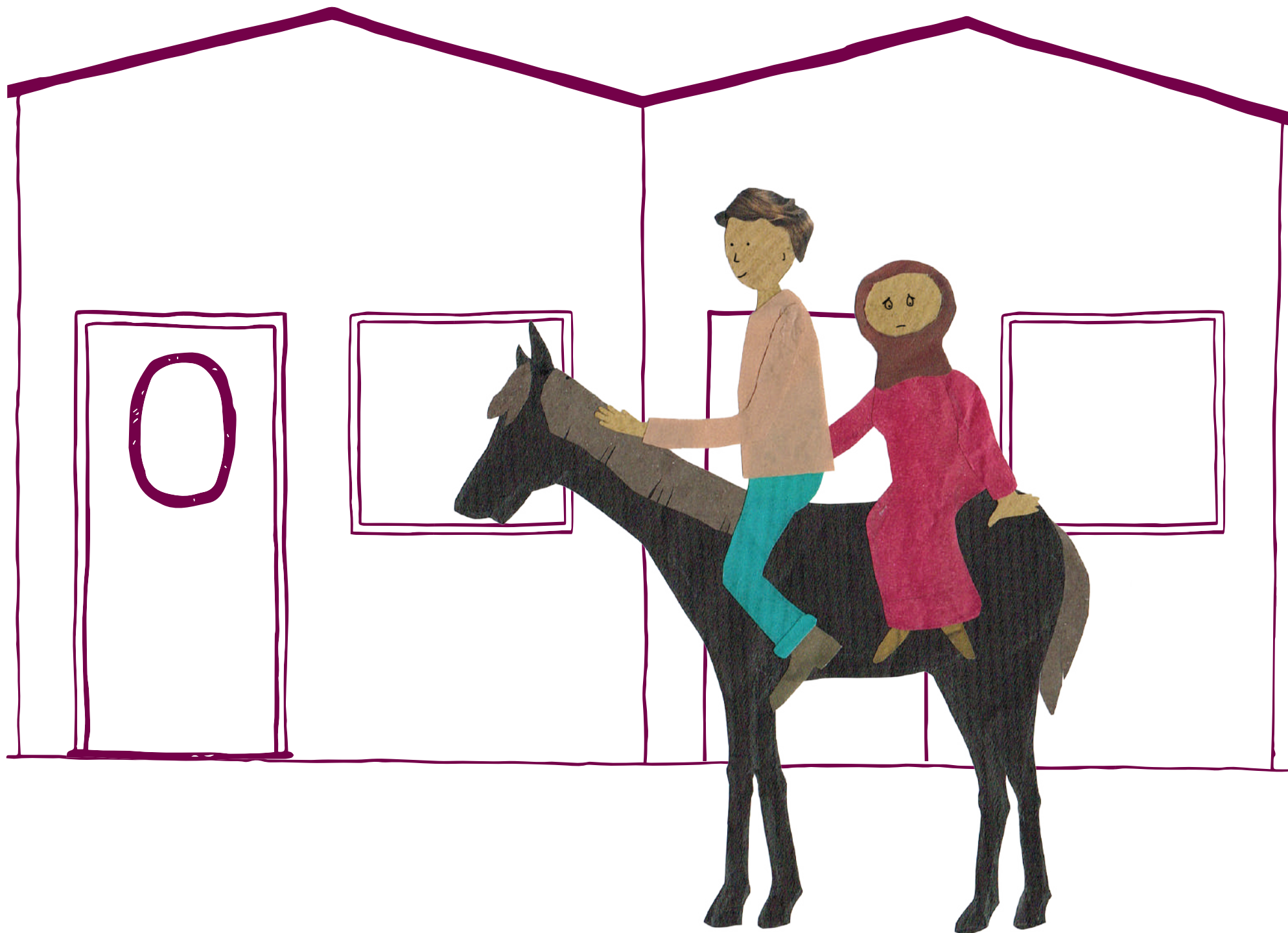
INTRO

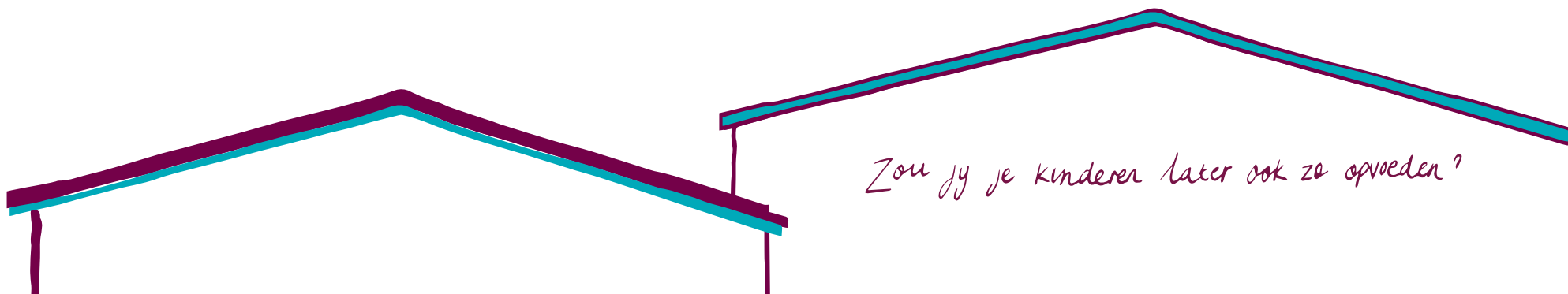
Dit boekje bevat verhalen over opvoeden uit de Utrechtse wijk Kanaleneiland. Een wijk waar mensen uit verschillende culturen naast elkaar leven, eten en kinderen grootbrengen. Ieder huis geeft een ander doorkijkje in de ervaringen van ouders én jongeren.

De verhalen van de ouders, een groep van negen moeders, laten zien hoe bepaalde waarden en normen uit hun eigen opvoeding doorwerken in de manier waarop zij nu in het leven staan. Sommige van die waarden en normen zijn mooi en moeten gekoesterd worden. Anderen worden als te ouderwets ervaren.

De ontmoeting met de jongeren is speciaal omdat hierbij over thema's wordt gesproken die normaal niet aan bod komen.

En zoals dat gaat met een goed gesprek... Het is nog niet af. Ouders en jongeren willen verder en hebben om te beginnen een aantal slogans bedacht om anderen aan het denken te zetten. Deze slogans worden van de daken geschreeuwd.

DE PRINS OP HET ZWARTE PAARD

De vraag: “bespreken jullie verliefdheid met je kinderen?” nodigt uit om te verkennen wat liefde is.

“De prins op het witte paard staat symbool voor de ware liefde”, vertelt een moeder. De prins op het zwarte paard gaat over de man aan wie je bent uitgehuwelijkt. “Trouwen uit liefde was geen optie in onze tijd, je geliefde werd voor je gekozen.” Verliefdheid was onbespreekbaar. Terugkijkend beseffen de moeders dat hun denken veranderd is. In deze tijd en in deze omgeving ga je anders om met de partnerkeuze van je kinderen.

Maar, hoe zit dat nu, wordt er thuis met de kinderen over hun verliefdheid gesproken? Nou nee, eigenlijk niet, maar wel over partnerkeuze. “Tegenwoordig komen zoons zelf naar hun moeder toe om te vertellen dat ze iemand hebben ontmoet. Zoals het nu gaat is het beter.” En als het je dochter is die vertelt dat ze verliefd is? De één zegt “ik zie dat meteen aan haar ogen.” De ander stelt dat ze er geen

Zou jy je kinderen later ook zo opvoeden?

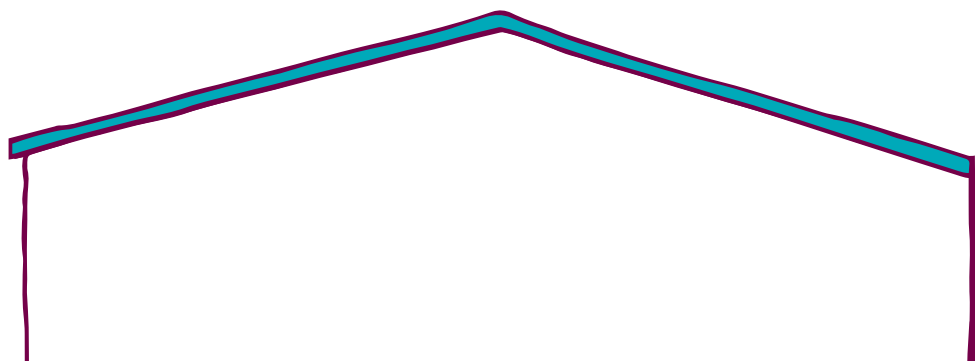
enkel probleem mee zou hebben als haar dochter een vriendje zou willen voorstellen. Of ze daar nou uiteindelijk wel of niet mee trouwt, dat maakt niet uit. “Maar de ontmoeting moet wel buitenshuis plaatsvinden.” Een andere moeder geeft aan dat ze de vriend van haar dochter maar één keer hoeft te zien om een beeld te krijgen of hij wel of niet geschikt is voor haar.

De moeders willen het anders doen dan vroeger, maar het is ook lastig om los te komen van je eigen cultuur en geschiedenis. “Het beeld van vroeger heb je nu nog steeds.” De kinderen mogen zelf een partner kiezen, maar als de partner eenmaal over de vloer komt, moet het wel serieus zijn. Van experimenteren willen de moeders liever niet weten.

“We zitten nu in de fase dat je weet dat je dochter een vriend heeft, maar dat ze daar niet zomaar mee thuis mag komen. En we weten nu dat sommige van die zwarte paarden uiteindelijk wit bleken te zijn.”

Vrije partnerkeuze, hoe ver gaat dat? Voor veel ouders met een migrantenachtergrond betekent dit dat het kind zelf iemand kiest. Maar voor de meeste ouders geldt ook dat de keuze vanzelfsprekend beperkt is tot iemand van dezelfde religieuze en/of culturele achtergrond. Dus hoe vrij is die keuze nou precies?

Ken de andere kant van het verhaal

VADERROL = MOEDERROL, MAAR DE PRAKTIJK IS ANDERS

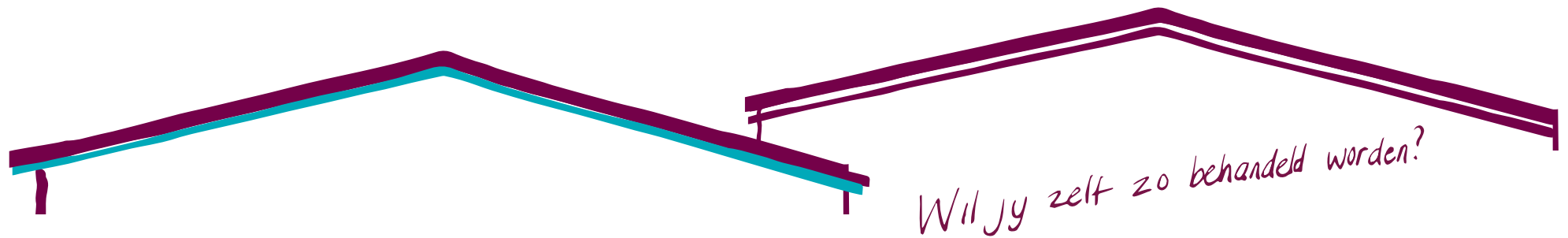
De moeders vinden in principe dat de vader en de moeder dezelfde verantwoordelijkheid moeten dragen voor de opvoeding van het kind. Verschil moet er niet zijn! Een moeder zegt: “Als je samen een kind verwekt, heb je niet alleen de lusten maar ook de lasten die je samen hoort te delen.” Dit betekent dat ook de vader zijn verantwoordelijkheid als opvoeder op zich moet nemen. Maar in de praktijk pakt dat helaas anders uit, geven de moeders toe. “Het komt er op neer dat wij alles moeten doen in het huishouden en de zorg voor de kinderen.”

Het beeld van mannen die luiers verschonen is nieuw. Zeker onder de oude generaties is dit een taboe. Een man hoort niet het huishouden te doen of de kinderen te verzorgen. “In Turkije was het vroeger een schande als een vader in het bijzijn van zijn eigen vader zijn kind op schoot nam en liefkoosde.” “Onze echtgenoten hebben

in hun opvoeding niet meegekregen hoe je een kind moet verzorgen. Daarom is het in de opvoeding van jongens en meisjes belangrijk om het hierover te hebben.” Maar hoe doe je dat? Vrouwen zijn toch van nature zorgzamer, omdat ze het kind op de wereld zetten. Ze nemen, ondanks het feit dat ze het anders willen, vanzelfsprekend de verzorgingstaak op zich. “Onze zoons zien dit van kleins af aan en denken daarom dat de verzorging van een kind tot de taak van een moeder behoort.”

De moeders betrappen zich zelf er op dat ze de traditionele rolverdeling doorgeven bij de opvoeding. Uiteindelijk zijn het toch de meisjes die de afwas doen. Maar ook naar hun man toe handhaven de moeders de traditionele rolverdeling, “ah mijn man laat die borden toch vallen, dus kan ik beter zelf de tafel afruimen”.

Er is verschil tussen het denken en het doen van de moeders. Ze geven hun zorgtaken niet gemakkelijk uit handen, ook niet als ze werken. Maar ze hopen toch dat hun kinderen later de huishoudelijke taken en de verzorging eerlijker zullen verdelen over man en vrouw. De grote vraag is hoe bereik je dit? Moet je jongens met poppen laten spelen? Komt het vanzelf goed als je geen verschil maakt in de opvoeding van jongens en meisjes? Of moet je er vooral over praten?

RESPECT IS... VANZELFSPREKEND

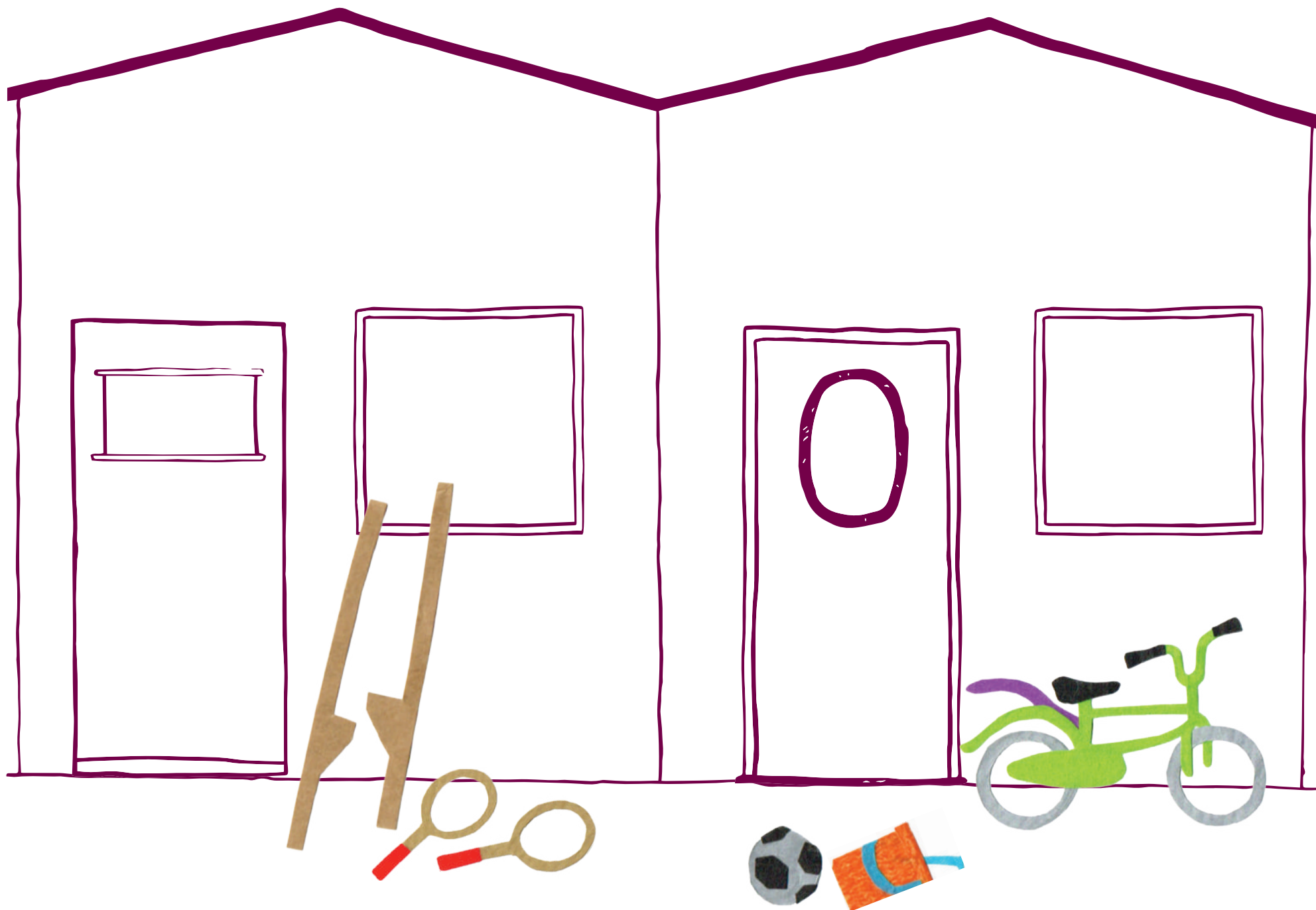
“Ik wil dat jullie ons respecteren, dat is het belangrijkste”, schrijft een moeder in een brief aan de jongeren. Respect komt in de opvoeding op de eerste plaats “respect, respect en nog eens respect”. Maar wat is dat nou precies, respect? In het ene land betekent het dat je mensen die ouder zijn dan jij altijd met twee woorden aanspreekt en “U” zegt, vertelt een moeder. In het andere land betekent het ook dat je op je gedrag moet letten. “Opstaan voor een ouder persoon, bijvoorbeeld als je vader de huiskamer binnenkomt”, zo ging het tenminste vroeger in Turkije.

Wat is dan geen respect? Het bijbrengen van respect wordt steeds lastiger in de huidige maatschappij. De straat en internet hebben grote invloed op het gedrag en de ontwikkeling van kinderen. “In Kanaleneiland lopen we niet graag langs een groep jongeren”, zeggen de moeders. Ze schrikken van het gedrag van jongens en meisjes die schreeuwen en schelden. “Ze hebben totaal geen respect.” “Ook onze kinderen komen in aanraking met een hardere cultuur en als ouders

hebben we daar geen zicht op.” Daarnaast speelt volgens de ouders ook mee dat ze hun kinderen te veel verwennen en daardoor minder gezag hebben dan hun eigen ouders. Dit maakt de moeders angstig. Als ouder ben je zelf verantwoordelijk als het mislukt. Niemand wil afgerekend worden op het respectloze gedrag van zijn kinderen.

Het liefst willen de ouders dat hun kinderen uit zichzelf en vanzelfsprekend respect tonen. Dus niet alleen omdat het zo hoort. Maar ze vinden ook dat het afdwingen van respect averechts kan werken. “Je kunt het kind beter sturen, door het te confronteren met de gevolgen van respectloos gedrag en het te leren dat het zonder respect in de samenleving niet veel gedaan krijgt.”

De moeders vinden de jongeren op straat respectloos. Maar die jongeren zijn ook kinderen van ouders. Hebben die ze dan nooit geleerd wat respect betekent? Of valt het als je elkaar eenmaal kent eigenlijk wel mee en blijven jongeren wel degelijk te weten hoe je een ouder persoon aanspreekt?

EEN "GRATIS" LEVEN DAT KOST ONS WAT...

“Ik zeg tegen mijn kinderen dat ze een “gratis leven” hebben. Ze spenderen hun eigen geld aan dure spullen terwijl wij als ouders de noodzakelijke dingen moeten betalen zoals huur, abonnementen, school, kleding en eten.” De rem is zoek, zeggen de moeders in Kanaleneiland. Ze weten niet meer hoe je als ouder je kinderen bewust maakt van wat ze allemaal bezitten. Zelf hadden ze vroeger heel weinig. Toen hoefden ouders geen “nee” te zeggen, want er was gewoon niks. Hier in deze tijd en deze omgeving vinden ze het lastig om “nee” te zeggen. Kinderen willen nou eenmaal datgene wat ze bij een ander kind hebben gezien. De grens tussen verwennen en gewoon meegaan met de tijd is moeilijk te trekken. Ouders willen ook niet dat hun kinderen achterblijven.

Voor de oudere kinderen geven veel geld uit. “De studiefinanciering is voor het eind van de maand op en als ouders moeten we bijleggen, terwijl ze zelf ook nog bijbaantjes hebben. Ze kijken raar op als ze niet de nieuwste mobiele telefoon of de laatste spelcomputer

mogen hebben.” De jeugd is verwend, vinden de moeders. Ze hebben alles en niks om naar te verlangen of om voor te sparen.

Op verjaardagen weet je als ouder bijna niet meer wat je moet geven. “Ze worden van iets kleins tegenwoordig niet meer blij”, klagen ze tegenover elkaar.

Hoe maak je kinderen bewust van geld en bezit? Daarover lopen de meningen uiteen: de ene moeder pleit voor geen zakgeld. “Ik had dat zelf vroeger ook niet, waarom zouden ze geld nodig hebben als ze alles van huis mee kunnen nemen naar school?” Een andere moeder geeft aan het onprettig te vinden als haar kinderen zonder geld op zak buitenshuis zijn. “Je weet maar nooit. Misschien krijgen ze honger of verliezen ze hun busabonnement en kunnen ze niet meer thuis komen. En zo leren ze ook met geld omgaan.” Een moeder vertelt dat ze niet zomaar dure dingen voor haar kinderen koopt. En toen ze wel een keer dure merkschoenen had gekocht, was het kind er zo blij mee dat hij ze mee naar bed nam. Die eeuwige worsteling van de ouders ...

Ouders vinden het moeilijk om ‘nee’ te zeggen. Ze zijn bang dat ze hun kind tekort doen ten opzichte van anderen. En ze willen soms ook gewoon geen gezeur. Maar wat vinden de jongeren hiervan? Zijn ze verwend en zouden ze het zelf later anders doen?

NEDERLANDERS BEGRIJPEN ONS WEL

“Vroeger was het echt anders in Kanaleneiland”, vertellen de moeders. “Toen wij hier kwamen, woonden we tussen de Nederlanders. We wisten niet wat hier normaal was. Tussen de huizen waren mooie grasveldjes en speelplekken. Wat ons direct opviel was dat kinderen in ieder geval niet ’s avonds buiten speelden. Wij waren wel wat anders gewend. Maar je wilde het goed doen, en zeker niet opvallen. Dus hielden wij onze kinderen ook binnen. We hadden contact met de Nederlandse burens en voelden ons over het algemeen wel welkom.”

Nu is het totaal anders.

“De Nederlanders zijn weggetrokken uit de wijk. En nu zie je dat niemand zich meer iets aantrekt van wat gebruikelijk is in dit land. Kinderen hangen tot laat op straat, er is helemaal geen toezicht op. En je houdt je hart vast voor wat er zich op straat allemaal afspeelt. Die ouders hebben er in ieder geval geen zicht op en lijken

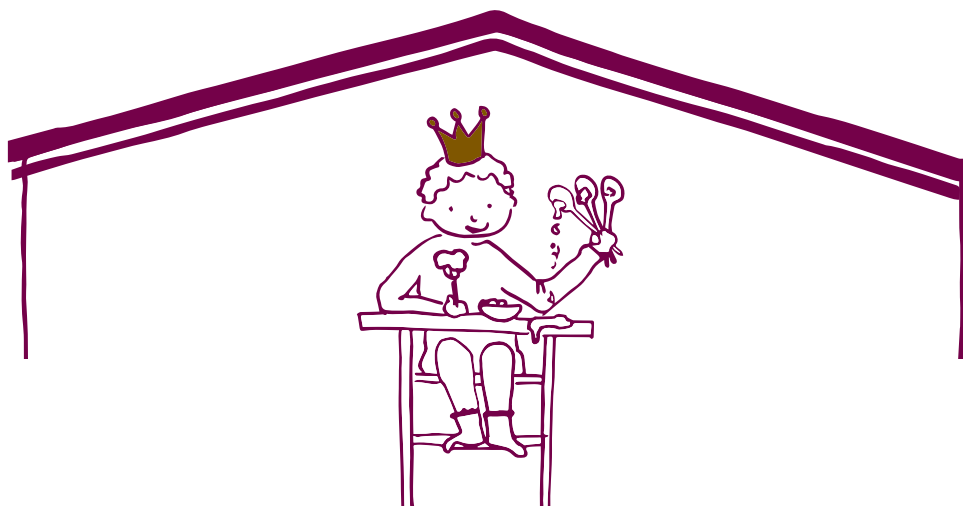
zich er ook helemaal niet mee te bemoeien.”
“Er zelf iets van zeggen? Een grote mond kan je krijgen.”

De moeders hebben door het verleden en doordat sommigen in de wijk actief zijn, nog de nodige contacten met Nederlanders. Ze hoeven weinig uitleg te geven over bepaalde andere gewoontes en tradities. Hun ervaring is dat veel Nederlanders dat wel weten en er ook rekening mee houden. Dat geldt in ieder geval voor de mensen die ze kennen van de welzijnsinstellingen, de gemeente en de scholen in de wijk en voor de oude burens. Via de televisie krijgen ze wel andere berichten. Dat buitenlanders niet meer welkom zijn. Dat is lastig. Het geeft je het gevoel dat je je altijd moet verdedigen en dat je, op een andere manier dan vroeger, moet zorgen dat je niet opvalt.

Als kinderen opgroeien in een wijk zonder Nederlanders om zich heen, hoe moeten ze dan de taal goed leren en hoe leren ze dan omgaan met de Nederlandse gewoonten en gebruiken?

OUDEERS EN JONGEREN IN GESPREK: WAAR GAAT HET OVER?

DE KLEINE PRINSJES?

De jongens zien dat hun kleine broertjes anders zijn dan zichzelf. “Kinderen van nu hebben veel minder respect. Ze zijn brutaal.” Hoe dat komt? Kijk maar naar de tv of op internet. In programma’s als de New Kids wordt zo veel gescholden. Kinderen nemen dat over.

En de ouders? Die zijn niet streng genoeg en geven teveel vrijheid. Ze hebben vaak veel kinderen, zijn nu ook op een leeftijd dat ze wat zwakker zijn en misschien te moe om in te grijpen. De jongens hebben het idee dat ze zelf strenger zijn opgevoed dan hun jongere broertjes.

Een moeder zegt: “We verwennen onze kinderen inderdaad te veel. Wie van ons heeft niet bij Bart Smit gestaan en van alles gekocht om onze schreeuwende kinderen snel tot bedaren te brengen. Want wat zullen de omstanders wel niet denken?” Als je altijd als een prinsje behandeld bent dan is het moeilijk als je als 4-jarige naar school moet. Dan is de omgeving plotseling boosaardig en raak je gefrustreerd omdat je niet meer alles kan doen wat je wilt en ga je schreeuwen en schelden. Dan is het te laat en kun je daar als ouders nog moeilijk iets aan veranderen.

Eén van de jongeren haalt een citaat van Socrates, een Griekse filosoof van meer dan 2000 jaar geleden, aan om alle toch wel sombere verhalen enigszins te relativeren:

“De jeugd van tegenwoordig houdt van luxe. Ze heeft geen manieren, veracht alle gezag, heeft geen respect.”

Maar ze vertellen ook dat zij als grote zussen en broers eigenlijk de opvoedrol overnemen, omdat ze zien dat hun ouders alleen bezig zijn met het verwennen van de kleine prinsjes. Zij weten nu eenmaal beter hoe het er aan toe gaat op straat en op internet. Ouders zouden de oudere kinderen serieus moeten nemen in hun zorgen en moeten beseffen dat die kleine prinsjes snel groot worden.

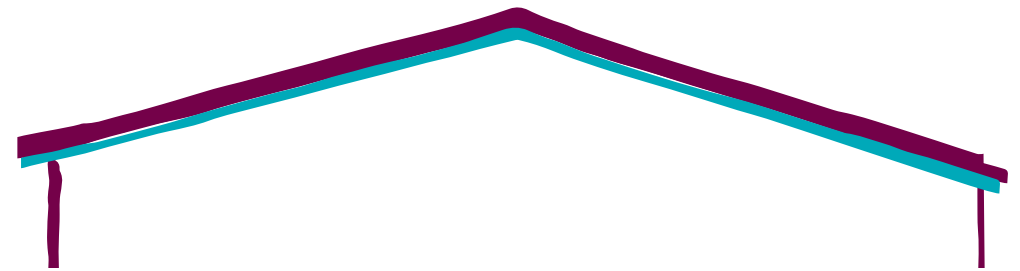
Kleine prinsjes zijn lief. Maar wie houdt er van een grote verwende prins die kwaad wordt als ie zijn zin niet krijgt? Ouders en oudere broers en zussen zouden meer met elkaar moeten praten over de tijd van nu en de opvoedeisen die deze tijd met zich meebrengt.

ALS JE ELKAAR SPREEKT IS HET ANDERS...

“Wie is er geïnteresseerd in mijn droom?”, verzucht één van de jongeren bij de start van het project Jong gedaan-Oud geleerd. Maar als de ontmoeting tussen jongeren en ouders eenmaal heeft plaatsgehad ervaren ze de gesprekken als heel bijzonder. Niet alleen omdat het de eerste keer is dat ze zo over opvoeden praten. Maar ook omdat ze ervaren dat er echt naar elkaar geluisterd wordt en dat er interesse is. Er gebeurt iets niet alledaags.

Eén van de jongens bekent dat hij nooit met zijn eigen moeder kan praten over zijn opleiding en over zijn toekomst. Maar hier voelt hij zich gehoord en begrepen. Het leukste is dat de gesprekken niet, zoals meestal thuis en op school gebeurt, gaan over wat allemaal niet kan, maar juist over wat er allemaal mogelijk is. De jongeren vertellen zelfs eerlijk over hoe ze liegen om hun ouders niet ongerust te maken en ontdekken dat de moeders meer door hebben dan zij soms denken. Hiermee wordt liegen een spel van beide partijen en kan je er opeens over praten. En ook over de betekenis en de waarde van eerlijk zijn.

Dat ouders geïnteresseerd zijn in het verhaal van jongeren is voor veel jongeren een eye-opener. De moeders op hun beurt zien een groep betrokken jongeren die over onderwerpen met ze spreken, waar zij het thuis met hun kinderen meestal niet over hebben: Over verliefdheid, over uithuwelijken, over liegen (of beter: niet de waarheid spreken), over het verschil in opvoeding van jongens en meisjes...

Het beeld over en weer is veranderd. Eén van de moeders zegt: “Toen ik mee ging doen aan dit project, was ik gewoon bang voor het moment dat de jongeren aan tafel zouden komen. Als ik op straat liep keek ik altijd weg als ik jongeren zag staan. Dat is echt veranderd. Nu kan ik door de buurt lopen en kom ik sommige van hen gewoon tegen. We groeten elkaar en maken een praatje.”

Het gesprek over opvoeden in Kanaleneiland is nog maar net begonnen. Jongeren en ouders geven aan dat ze graag verder willen. Er is nog zoveel te bespreken en te doen:

- Hoe zit het met de vaders, wat denken zij over opvoeden in deze tijd en wat vinden zij belangrijk?
- Hoe kan je met elkaar de omgangsvormen op straat veranderen, zodat ook meisjes zich vrij kunnen voelen?
- Wat betekent vertrouwen en wanneer hebben ouders het gevoel dat zij hun kinderen kunnen vertrouwen?
- Wie luistert er naar de dromen van de jongeren en helpt ze hun talenten te ontdekken?
- Hoe komen de jongeren van Kanaleneiland in contact met jongeren en ouders uit andere groepen, zodat ze zich een reëel beeld kunnen vormen hoe het er bij hen aan toe gaat?

3 Generatie Centrum

MAAK HET TOUW LOS (OPROEP)

Maak het touw los.

Dat het gevoel bindt dat nodig is dat wij één worden.

Maak het touw los dat de liefde bindt die nodig is om ons bij elkaar te brengen.

Maak het touw los dat de wil vast houdt en het gevoel dat nodig is voor saamhorigheid.

Maak het touw los dat onze grootouders en ouders strak hield.

Doe je ogen open en kijk, doe je oren open en luister.

Maak het touw los zodat alle culturen: Nederlanders, Turken, Marokkanen, Spanjaarden, Surinamers, Chinezen samen kunnen werken.

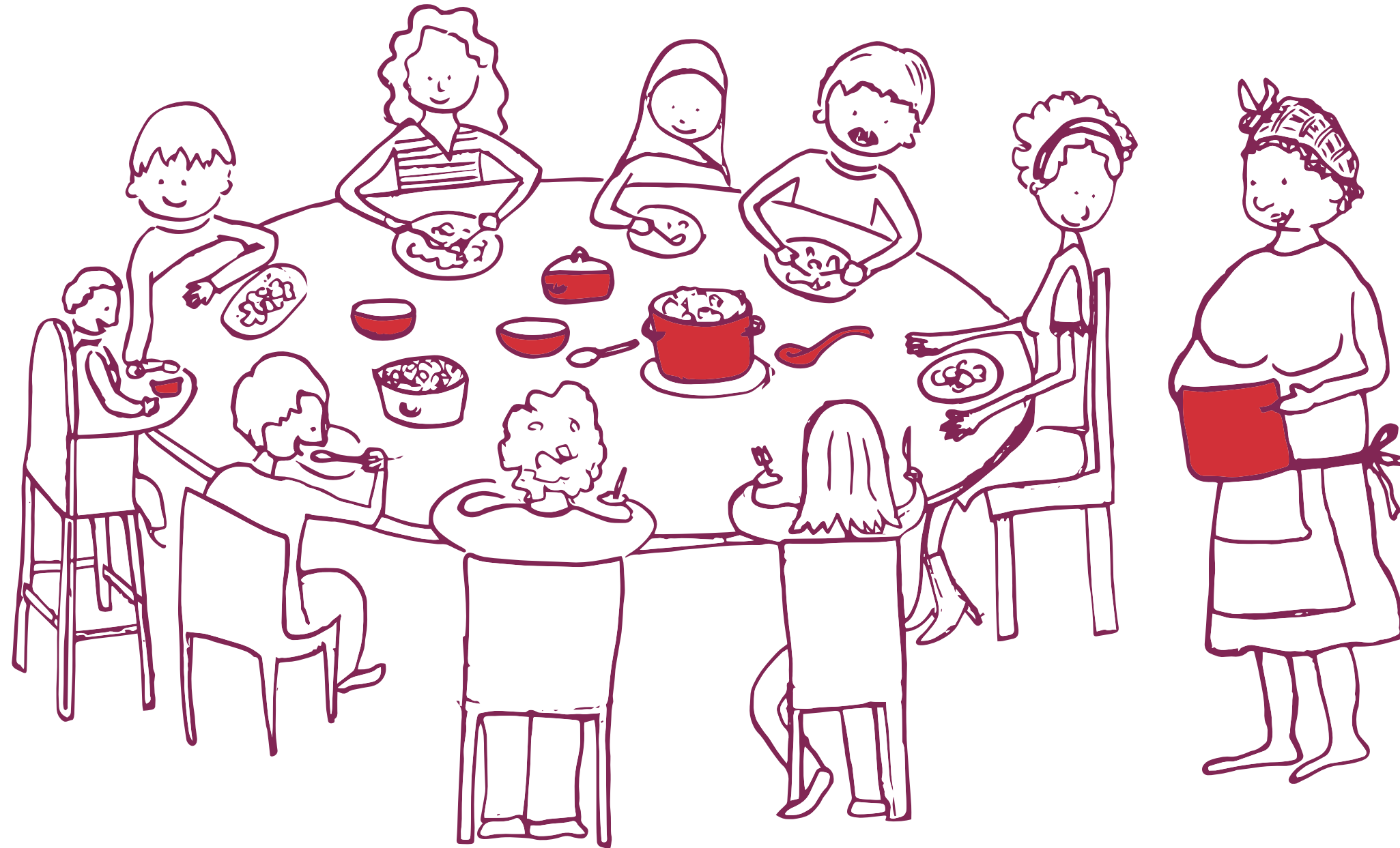
Maak het touw los zodat wij kunnen laten zien wat wij **wel** kunnen.

Maak het touw los zodat wij aan onze toekomst kunnen werken.

Maak het touw los, doe het nu, zodat wij vrij zijn, ons vrij en begrepen voelen.

Maak het touw los.

Elly Purperhart/Carla Landolf

LUSU NA TITEI (KARI)

Lusu na titei.

Di tai na firi di de fanoudu fu unu kon na wan.

Lusu na titei di tai na lobi so dati unu feni unu srefi.

Lusu na titei di tai tumsi tranga.

Lusu na titei fu unu afo nanga ala bigi sma.

Unu opo unu ai, unu opo unu yesi en arki.

Ala kultur: Bakra's, Marokkan, Turku, Spanyol, Sneisi, Srananman ala suma.

Lusu na titei so dati ala suma kan si en verstan sa unu e du.

Unu wan seti a kondre.

Lusu na titei meki unu kon fri.

Lusu na titei.

Elly Purperhart